

ROTTERDAMSCHÉ COURANT.

DONDERDAG 4 OCTOBER.

KENNISGEVING.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS van ROTTERDAM brengen bij deze ter kennis van de belanghebbenden, dat de Patenten en Afschriften, over het dienstjaar 1855 en 1856, aan de Patentplichtigen, tegen intrekking van het refu. voor den ontvang van het biljet van aangifte afgegeven, zullen worden uitgereikt, op het Bureau van Inkwartiering, aan de Kaasmarkt, op de volgende dagen en in de na te melden orde, des voormiddags van negen tot des namiddags één ure, volgens de woonplaatsen der Patentplichtigen in de maand Mei van het loopende jaar, te weten:

De wijken 1 en 2, den 5 en 6 October 1855.

3	4	8	9		
5	6	10	11		
7	8	12	13		
9	10	15	16		
11	12	17	18		
13	14	19	20		
15		22	23		

Wordende aan de Patentplichtigen herinnerd, dat de Patenten in persoon behooren te worden afgehaald, en dat, ingevolge Zr. Ms. besluit van den 17 October 1850, aan degenen, die na de expiratie van opgemelden tijd, hunne Patentbladen niet zullen hebben afgehaald, dezelfde aan hunne huizen door de Deurwaarders der Directe Belastingen zullen worden bezorgd, in wier tegenwoordigheid het Patent door den Patentplichtige zal moeten worden geteekend, en die daarvoor zullen mogen vorderen tien cents voor ieder Patentblad.

Aldus gearresteerd en gepubliceerd den 1 October 1855.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,

De Secretaris, De Burgemeester,
STORM VAN SGRAPESANDE. **J. F. HOFFMAN.**

Buitenland.

LONDEN den 2 oktober.

Het Hof keert den 12 dezer van het kasteel te Balmoral naar Londen terug.

De Koningin heeft de generaals burggraaf Combermere, graaf Strafford en burggraaf Hardinge tot den rang van veldmaarschalk verheven.

Men zegt verder dat de kolonel Windham, tot loon van zijn schitterend gedrag op den 8 september, tot den rang van generaal-majoor verheven is.

Bij de eergisteren in alle kerken van het Vereenigd Koninkrijk gehouden godsdienstoefening, waarbij de dankzegging voor de overwinning op Sebastopol ten hemel werd opgezonden, hebben de inzamelingen ten behoeve van het Vaderlandsch fonds voor de gekwetsten en de weduwen en weezen der gesneuvelde zeer aanzienlijke sommen opgebracht.

Ook is in het kamp bij Shorncliffe, ter zelfder gelegenheid, in tegenwoordigheid van het Duitsch legioen, een *Te Deum* gezongen.

De ijerigste maatregelen worden door de Regering genomen tot versterking der kavallerie bij het leger in de Krim. Ook hebben zich 950 man infanterie te Portsmouth ingescheept en zullen 1867 soldaten en 129 officieren onverwijd uit Cork naar het tooneel des oorlogs vertrekken.

De admiraal Giffard, vroeger gedurende vele jaren het hoofd der Whigs te Southampton, is aldaar in den hoogen ouderdom van 90 jaren overleden. Hij was de vader van kapitein Giffard, die, in den aanvang van den Russischen oorlog, aan boord der oorlogstoomboot *Tiger* voor Odessa sneuvelde.

Naar aanleiding van de onlangs door de Engelsche Bank genomen maatregelen van verhooging van haar disconto behelst de *Economist* eene belangrijke beschouwing van de hier en in Frankrijk heerschende geldcrisis, en schrijft de hoofdoorzaak daarvan niet aan overdrevene speculaties of ongelegenheden des handels toe, maar aan de voor den oorlog gedane uitgaven, aan de verzending der daartoe benodigde gelden en aan de groote binnenlandsche betalingen tot dat einde. De militaire dienst van Engeland kostte dit jaar 34 miljoen ponden sterling meer dan in gewone jaren, en wekelijks verlaten 100,000 ponden sterling de Bank om in die behoefte te voorzien. Bovendien zijn die uitgaven ten eenenmale onvruchtbaar. Alles wat in handelswaren en fabriekvoortbrengselen naar het oorlogstooneel gezonden wordt brengt niets op, keert in geenerlei vorm terug en moet noodwendig eene ongunstige balans voor het Land ten gevolge hebben. Verder wordt betoogd hoe de geldleening, tot welke men de toevlugt genomen heeft, groote kapitalen van de markt wegneemt, een gedrukt toestand na zich sleept en den gang der zaken stremt. Naarden (dus heet het verder) de oorlog dreigt te zullen voortduren en de openbare mening weinig gunstig voor de vermeerdering van belastingen gestemd is, is de tegenwoordige crisis geenszins op het punt van te eindigen, en dezelfde oorzaken doen haar te Parijs en te Londen voortduren. Zeer groote aanvoeren van goud uit Australië en Californië mogen den toestand eenigzins wijzigen, maar men moet daarbij niet uit het oog verliezen dat het goud aldus niet anders dan als gewone handelswaar en in ruiling met andere handelswaren wordt ingevoerd.

Volgens de *Morning Chronicle* heeft de Regering depêches van den generaal Simpson, onder dagteekening van 18 september, ontvangen, die het plan der geallieerde generaals voor den verderen veldtocht inhouden, maar op dit oogenblik voor geene mededeeling vatbaar zijn. De *Times* gelooft dat vorst Gortschakoff, uit hoofde der nadering van het ongunstig jaargetijde en van gebrek aan genoegzame troepen, terug zal trekken. Tevens dringt laatstgenoemd dagblad al wederom op de vervanging van den generaal Simpson door een anderen opperbevelhebber aan.

In sommige Londensche bladen vindt men de volgende depêches:

Petersburg den 30 september. Vorst Gortschakoff meldt den 28 dezer dat de vijand eene aanzienlijke magt tegen onzen linkervleugel aanvoerde en dat het vijandelijk vuur tegen het noorden van Sebastopol even sterk als vroeger werd voortgezet.

Moskou den 28 september. Alvorens naar Nicolaj te vertrekken heeft de Keizer graaf Sakreffsky, gouverneur-generaal van Moskou, een rescript doen toekomen. Na zijne erkentelijkheid aan de ingezetenen voor de hem te beurt gevallen hartelijke ontvangst betuigd te hebben, uit de Keizer zijne overtuiging dat zij hunnen laatsten droppel bloeds zullen storten om de onschendbaarheid des Rijks te handhaven, en niet zullen toelaten dat zelfs het kleinste deel daaraan ontruikt worde.

Uit Lissabon heeft men hier berigten tot 24 laatstleden ontvangen. Gedurende de feestten heeft de afgetreden regent dom Ferdinand zich als eenvoudig burger onder de volksmenigte gemengd, terwijl de nieuwe Koning den troon met meer uiterlijke plegtigheid aanvaard heeft dan zijn Vader ooit bij het bestuur der zaken aan den dag legde.

Uit Alexandria wordt geschreven dat tusschen den Onderkoning van Egypte en den Sultan groote oneenigheid is ontstaan, naardien deze laatste Egypte tot den rang der gewone pachaliëks, zoo als Damascus en Beyruth zijn, verlagen wil, terwijl Said pacha zich, wanneer de schatting eenmaal betaald is, onafhankelijk van de Porte maken wil.

Een brief uit Mosoul van 13 augustus zegt dat de Kurden en Nestorianen elkander slag geleverd en de laatsten de zegepraal behaald hebben. Vierhonderd Armenische families zijn, uit vrees voor de conscriptie, op Russisch grondgebied uitgeweken.

Volgens met den Overlandpost ontvangen berigt, bevonden de admiraal Stirling en de commodore Elliot zich in de maand mei 11. in de zee van Ochotsk, ter opsporing eener Russische vloot, bestaande uit een fregat, twee of drie korvetten en eenige stoomschepen, welke, na den 20 mei, voor anker gezien te zijn in de baai van Castris, in de golf van Tartarie, er in geslaagd was aan de waakzaamheid der kruisers te ontsnappen, door een dikken mist begunstigd.

PARIS den 2 oktober.

Men wil weten, dat de Keizer een eigenhandigen brief aan den Paus heeft geschreven, om dezen ernstig te vermanen meer regelrecht den weg der hervormingen in te slaan.

Bij Keizerlijk besluit is de divisie-generaal Dulac benoemd tot grootofficier der orde van het Legioen van Eer en de divisie-generaal de la Motterouge tot kommandeur der orde.

Voor zijn vertrek van hier heeft de Hertog van Saksen-Coburg-Gotha ridderordes en kleinoodien geschenken aan de voornaamste acteurs en actrices, welke in de door hem gecomponeerde opera *Sainte Claire* zijn opgetreden.

Het Regeringsblad deelt mede, dat de bezetting van Kars den 2 dezer nog genoegzaam levensvoorraad had, zoodat men van dezen kant nog niets te duchten had. Het jaargetijde brengt mede, dat men in die streken iederen dag sneeuwbuijen kan verwachten, in welk geval de Russen zich van Kars zouden moeten verwijderen.

Volgens berigt uit Konstantinopel van den 24sten 11. was vorst Czartoryski aldaar aangekomen.

Volgens berigt uit Alexandria van den 27 september 11. was de Onderkoning van Egypte, die zich naar Frankrijk ingescheept doch zijne reis slechts tot Malta vervolg had, van zijn uitstapje teruggekeerd.

Een telegrafisch berigt uit Madrid van den 20sten 11. meldt, dat de Koningin den volgende dag in die hoofdstad werd verwacht; H. M. zou geheel hersteld zijn.

De langs den gewonen weg ontvangen berigten maken voortdurend gewag van geschillen tusschen de Kroon en het Ministerie nopens het laatste reglement voor het paleis, welke geschillen zoo hoog zijn gelopen dat het Land dezer dagen met eene ministeriële crisis is bedreigd; de Hertog der Overwinning wilde zich namelijk van het bewind verwijderen en al zijne ambtgenooten zouden zijn voorbeeld volgen, doch op aandrang van den heer Luzuriaga heeft het Kabinet er in bewilligd aan het bestuur te blijven tot op de bijeenkomst der Cortes; daar de Cortes gisteren de werkzaamheden zouden hervatten, ziet men eerlang gewichtige tijdingen te gemoet.

KEULEN den 2 oktober.

Alvorens de Koning en de Koningin van Pruisen, door den Prins van Pruisen vergezeld, gisteren aan boord der stoomboot *Hohenzollern* naar Aken afreisden namen zij te Coblenz een hartelijk afscheid van de verschillende autoriteiten. Te Remagen aangekomen werden zij aan de aanlegplaats aldaar onder eene fraai versierde eerepoort ontvangen en reden vervolgens naar den Apollinarisberg, waar zij, door den graaf en de gravin von Furstenberg Stammheim begeleid, de nieuw gebouwde en nagenoeg voltooide fraaie kerk in oogenschouw namen. De togt naar Keulen is vervolgens voortgezet. Reeds bevinden zich hier prins Frederik van Pruisen en verscheiden hoge beambten.

Men meldt uit Petersburg, dat keizer Alexander, door de grootvorsten Konstantijn, Nicolaas en Michiel vergezeld, den 26sten laatstleden te Nicolaëff eene groote inspectie heeft gehouden over de troepen, de vestingwerken en de werven.

Binnenland.

GRAVENHAGE den 2 oktober.

Bij Zr. Ms. besluit is aan F. Bakker, op zijn daartoe gedaan verzoek, verleend eervol ontslag uit zijne betrekking van commissaris van politie te Goes.

Onlangs vermeldde de dagbladen, dat Engelse en Fransche ingenieurs, door ondernemende kapitalisten ondersteund, aan den Onderkoning van Egypte een plan aangeboden hebben om den Nijl te mogen afsluiten, om ter geschikter tijd het Nijlwater ter besproeiing van onmetelijke woestenijen aan te wenden. De Onderkoning bepaalde, dat hij de uitspraak over de deugdelijkheid, uitvoerbaarheid en het nut dier onderneming zoude onderwerpen aan Hollandsche waterbouwkundigen. Werkelijk is dan ook een Gesant van wege dien Vorst alhier aangekomen, met verzoek aan onzen geëerbiedigden Koning om eene commissie te willen benoemen uit 's Rijks waterstaat, onder voorloopige overlegging der plannen, tot onderzoek van dit ontwerp.

De baron von Steenberg, minister-resident van Z. M. den Koning van Hannover bij het Nederl. Hof, is heden uit deze residentie naar Brussel vertrokken. Hij zal zich voor eenen geruimen tijd op reis begeven.

Gisteren heeft alhier eene plegtige openbare algemeene vergadering van den Hoogen Raad der Nederlanden plaats gehad, in welke de heer mr. F. de Greve werd gekozen tot vice-president.

In de heden alhier gehouden zitting van den Gemeenteraad is de ontwerp-verordening regende de wijze van heffing der belasting op den wijn aangenomen met 25 stemmen tegen 1. Voorts is met 22 tegen 4 stemmen besloten, den tol aan den straatweg, langs het kanaal gelegen, te verpachten.

Zondag morgen ten elf ure zal in de Engelsche kerk door den weleerw. heer ds. Brine eene plegtige dankzegging gehouden worden voor de roemrijke overwinningen door het Engelsche leger bij Sebastopol behaald.

Onlangs werd door de Christelijke Afgescheidene gemeente onder het kruis te dezer stede een beroep uitgebracht op ds. C. van den Oever, thans staande bij die gemeente te Rotterdam; die heer heeft voor dat beroep bedankt. Zij heeft thans tot haren leeraar en herder beroepen ds. A. van den Oever, thans staande bij die gemeente te Oosterland.

Dezen morgen is te Scheveningen met eene lading van 80,000 stuks haringen aangekomen eene derde haring-schuit, toebehoorende aan den reeder C. Dijkhuizen. Het schijnt, dat de haring tot dus verre schaars is.

De voorstelling in den Koninklijken Franschen schouwburg alhier zal donderdag den 4 dezer bestaan uit de grand opéra *La Juive*.

OVERZICHT DER STAATSBEGROTING voor het dienstjaar 1856.

(Vervolg.)

Het IVde Hoofdstuk (*Departement van Justitie*) wordt geraamd op f 2,546,698. 60, te weten: kosten van het Departement f 67,644; kosten van de regterlijke magt f 1,245,872; kosten van het Hoog Militair Geregtschhof en de militaire audities f 72,550; geregtskosten f 172,000; kosten van algemeene of Rijks politie f 39,700; kosten der gevangnissen f 656,586; gebouwen f 183,000; pensioenen, wachtgelden, gratificaties, onderstanden, schade-loosstellingen en belooningen f 89,246. 60, en onvoorziene behoeften f 20,000. Voor 1855 is toegestaan f 2,450,000, zijnde dus voor 1856 meerder geraamd f 96,698. 60, zijnde deze vermeerdering uitsluitend voor de kosten der gevangnissen.

Aan de bij dit Hoofdstuk behoorende memorie van toelichting, welke door den minister van justitie den heer D. Donker Curtius is ondertekend, wordt het volgende ontleend:

De Tweede Kamer der Staten-Generaal heeft het vorige jaar art. 2 der 1ste afdeeling, dat is de begroting der tractementen van de ambtenaren, der maandgelden en schrijffoonen, met f 1000 verminderd. De ondergereken van de eene zijde gebonden door de Koninklijke besluiten, waarbij de tractementen der ambtenaren zijn bepaald, en van de andere zijde verplicht om met het verminderd cijfer de uitgaven te bestrijden, heeft zich gedrongen gezien eene wijziging te brengen in de organisatie, welke hij zich op grond van het aangevraagde cijfer had voorgesteld, en het is hem hierdoor gelukt te conciliëren het grondwettig regt des Konings om de tractementen der ambtenaren te bepalen, en het grondwettig regt der Kamer om het cijfer van uitgaven te verminderen. De ondergeteekende heeft dan ook nu voor het volgende jaar geene hoogere aanvraag gedaan, maar de begroting gebragt op het cijfer, het vorige jaar door de Tweede Kamer vastgesteld.

De kosten der provinciale hoven, bij vorige begroting geraamd op f 314,000, zijn thans slechts op f 308,000 gebragt. Deze mindere somming is te danken aan de toepassing der wet van 29 mei 1849 (*Staatsblad*

n.º 21), welke ten opzichte der provinciale gerechtshoven, na de invoering der wet van 29 juni 1854 (*Staatsblad* n.º 102), gemakkelijker dan vroeger in werking kan worden gebracht.

„Ten opzichte van art. 7 (tractementen van de leden der arrondissements-regtbanken enz.) zal men zich herinneren, dat deze post het vorige jaar was verhoogd. De ondergeteekende voorzigt, dat de wetten van 29 juni 1854 (*Staatsblad* n.º 102 en 103) het noodzakelijk zouden maken het personeel van eenige regtbanken en in het bijzonder van het openbaar ministerie bij dezelve eenigzins door aanvulling te versterken. De ondervinding heeft dit bevestigd en de ondergeteekende heeft daar, waar de dienst het vorderde, aanvullingen, door de diverse regterlijke autoriteiten noodzakelijk geoordeeld, voorgedragen. Thans echter behoeft de raming niet meer zoo onbepaald te zijn als de voorzigtigheid dit in het vorige jaar raadzaam maakte; men kan nu, op een enkel geval na, met genoegzame zekerheid aangeven waar geene verdere aanvulling zal noodig zijn. Het is uit dezen hoofde dat het cijfer thans is gebracht op f 466,250.

„De uitbreiding van de dienst der gerechtsdienaren heeft in het vorige jaar tot verhooging van dat artikel aanleiding gegeven. De ondergeteekende kan nog met geene volkomene zekerheid het toen aangenomen cijfer als onveranderlijk aanwijzen. Hij heeft echter gemeend, het cijfer van het vorige jaar te kunnen behouden, met bevoegdheid tot aanvulling uit de onvoorzien uitgaven. Behalve dat de gerechtsdienaren voorzien in het transporteren van alle misdadigers, en thans ook in het transport der bedelaars en landloopers, bewijzen zij als Rijksveldwachters, naar mate hunne dienst beter wordt geregeld en nagegaan, meer en gewigtiger diensten aan de justitie en politie. Deze laatste werking maakt het intusschen noodzakelijk, in eene voldoende wapening van de gerechtsdienaren te voorzien, het is uit dezen hoofde, dat art. 11 met f 7500 is verhoogd.

„Art. 16, behorende tot de IVde afdeling, gerechtskosten, ofschoon op hetzelfde bedrag geraamd als vroeger, mag intusschen niet onopgemerkt worden voorbijgegaan. In 1854 hebben de uitgaven voor een vrij aanzienlijk bedrag de raming overtroffen. Behalve eenige bijzonder kostbare criminele regtsgedingen, werkt de jagtwet hoogst nadeelig op dit artikel. Door de afschaffing der transactie moeten alle calanges, zelfs de onbeduidendste, worden vervolgd. Was er geen vooruitzicht dat hierin verandering zou komen, en ware er geene gunstiger werking op dit artikel te voorzien van andere wettelijke voorschriften, de ondergeteekende zou de raming aanmerkelijk hebben moeten verhoogd; hij vleit zich echter dat door eene wijziging der jagtwet dit bezwaar zal worden weggenomen, immers aanmerkelijk verminderd. Maar al ware dit het geval niet, zoo meent echter de ondergeteekende, dat het jaar 1855 niet zoo ongunstige uitkomst zal opleveren als 1854, omdat tegen de ongunstige werking der jagtwet op de justiekosten overstaat de gunstige werking der wetten van 29 juni 1854, waardoor vele zaken van de hoven naar de regtbanken en van de regtbanken naar de kantonregters zijn overgebracht. De berichten, die de ondergeteekende ten aanzien van de werking der laatstgenoemde wetten, met opzigt tot de kosten, heeft ontvangen, hebben hem doen besluiten, niettegenstaande de ongunstige uitkomst van 1854, het oude cijfer van begrooting te behouden. De hier aangevoerde omstandigheden leeren weder, hoe zeer partiële verbeteringen boven geheele reorganisatie zijn te verkiezen en welke onvoorziene bezwaren de laatste na zich slepen.

„De Vde en VIde afdelingen, gevangenen en gebouwen, hebben weder op meer dan één punt verhooging ondergaan. De verhoogingen welke men hier aantreft zijn van diversen aard; het is goed dit duidelijk aan te wijzen. Zij zijn van voorbijgaanden aard, of van blijvenden en steeds klimmenden aard. Van voorbijgaanden aard is de vermeerdering wegens verhooging van het getal der gevangenen en wegens de duurte der voedingsmiddelen en materialen. Art. 35 is met f 40,000 verminderd, niet omdat de behoefte tot verderen aanbouw zoude zijn verminderd, maar alleen, omdat men bij de onvermijdelijke verhoogingen, welke de afdeling gevangenen heeft ondergaan, heeft geoordeeld met minderen spoed in den aanbouw te moeten te werk gaan, om later, bij mindere duurte en mindere behoefte voor het onvermijdelijke, dezen post te verhoogen, en dan met meer kracht den aanbouw door te zetten. De vermindering van dit artikel geschiedt dus alleen omdat de Regering het in de hand heeft mindere uitbreiding aan het onderwerp te geven, en dus om het eindcijfer voor 1856 eenigzins te verminderen. De Regering heeft er aan om dit zonder omwegen te verklaren, daar zij zich geene verdiensten wil toekennen wegens eene vermindering, welke alleen wordt verkregen door het uitsstellen van werken, welke toch later tot stand zullen moeten worden gebracht. De aanbouw der gevangenen zal dus niet met rassche schreden voortgaan; zij wordt echter geleidelijk tot stand gebracht. De verhoogingen van blijvenden en klimmenden aard zijn die, welke voortvloeijen uit de verbeteringen van de gevangenen zelve. De afzonderlijke opsluiting en in het algemeen betere tucht eischen meerder toezigt. Behalve dat het soms volstrekt noodzakelijk is de tractementen van kundige, soms onmisbare, immers niet goed te vervangen suppoosten eenigzins te verhoogen, ten einde ze te behouden en niet in andere betrekkingen te zien overgaan, eischt elke in werking stelling van een nieuw gesticht aanvulling van het personeel en nieuwe uitgaven. Als voorbeelden mogen dienen de cellulaire gevangenis te Utrecht en het nieuw correctiehuis te Alkmaar, in 1856 in dienst te stellen. Trapsgewijze zijn onze gevangenen reeds aanmerkelijk verbeterd en dagelijks nog wordt op dien weg voortgegaan; men mag echter niet ontveinzen, dat dit tot verhooging en wel tot blijvende en klimmende verhooging van uitgaven leidt. Het belang der zaak vordert echter deze opoffering.

's GRAVENHAGE den 3 oktober.

Naar men van goederhand verzekert, is dezer dagen, namens Z. M. den Koning, het grootkruis der Militaire Willemsorde ook aan Z. M. den Keizer van Rusland opgedragen.

— Z. M. heeft goedgekeurd de wijzigingen in het door de Staten der provincie Zuidholland den 2 december 1852 aangenomen reglement voor het hoogheemraadschap van Delfland, welke wijzigingen de Staten van dat gewest in hunne vergadering van 3 augustus 1854 hadden vastgesteld.

— Dezer dagen heeft de heer regter-commissaris alhier zich naar Pijnacker en omliggende gemeenten begeven, om onderzoek te doen naar de bende dieven, die daar ontdekt is. Ten gevolge van dat onderzoek is er een elftal personen van daar gevankelijk in het huis van arrest alhier overgebracht.

— Naar men verneemt is de verwachting die men van de aardappelen, in de Scheveningsche duinen gelegen, had, niet te leur gesteld. Hoewel de vroege aardappelen wel eenigzins door de ziekte waren aangetast, zoo bepaalde dit zich echter tot het loof, waardoor dat vroeger was verstorven, doch de knol had daardoor weinig geleden, hoezeer die niet groot van stuk was. De latere soort heeft een tamelijk goed beschot opgeleverd, zoodat men hoopt dat de prijs daarvan niet hoog zal stijgen.

Staten-Generaal.

TWEDE KAMER. — Zitting van woensdag 3 oktober.

In deze zitting zijn ingekomen: 1º, een ontwerp van wet tot vaststelling der begrooting van uitgaven wegens den arbeid der gevangenen voor 1856, en 2º, een ontwerp tot verhooging van hoofdstuk IX B der begrooting van 1855, ter zake van den opbouw van het postkantoor te Amsterdam.

Aan de orde is het nemen van eene conclusie op het verslag der commissie, belast met het onderzoek der Staatsrekening van 1852. Omtrent het vijfde hoofdstuk van de begrooting van 1852 waren door de commissie eenige algemeene bemerkingen gemaakt, ten gevolge waarvan de heer Thorbecke, onder wiens beheer deze begrooting heeft gewerkt, het woord voert.

Mer 36 tegen 12 stemmen wordt vervolgens bepaald, de verdere discussie tot nader uit te stellen, aangezien geene leden der commissie ter vergadering tegenwoordig zijn die de noodige inlichtingen kunnen geven.

Het eindverslag gereed zijnde over 30 aanhangige naturalisatie-wetten, wordt de behandeling daarvan bepaald op vrijdag 5 dezer, des middags ten 2 ure.

Nadat door den heer Meylink rapporten zijn uitgebracht op onderscheidene petitiën, wordt de vergadering gesloten.

ROTTERDAM den 3 oktober.

Men verneemt, dat het adres ter zake van de afschaffing der slavernij in de kolonien van den Staat, onlangs ook in deze Courant medegedeeld, met een aantal handteekeningen van geachte ingezetenen dezer stad voorzien, aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal is opgezonden.

— Wij zijn in staat gesteld te berichten dat de laatste aflevering van de afbeeldingen van planten en bloemen, behorende tot het geslacht der orchidëen in 's Lands plantentuin te Buitenzorg bij Batavia, op het museum *Boymans* is ontvangen, met de vorige in de verzameling teekeningen en prenten is opgenomen, en dat zij gezamenlijk op de gewone dagen voor het publiek te bezichtigen zijn. Dit fraaie werk is bij gunstige beschikking van Z. Exc. den minister van kolonien, den heer Ch. F. Pahud, op wiens last hetzelfde door professor W. H. de Vriese is uitgegeven, het eigendom van het Museum geworden en als eene eerste proeve van de zoogenaamde cromolithographie hier te Lande, op de plaaddrukkerij van den heer C. W. Mieling, te 's Gravenhage, vervaardigd, verdient het zoo wel de aandacht van kunst- als van plantenkenners. Ook vermag men niet na te laten den Staatsman hulde te brengen, die bij vele ambtsbezigheden zijnen invloed om kunst en wetenschap te bevorderen niet uit het oog verliest, en tevens aan de betrekkelijke nog jonge instelling onzer stad heeft gedacht.

— Sedert jaren was hier ter stede geene zoo belangrijke verkoop van moderne schilderijen als die welke aanstaanden donderdag den 11 dezer en volgende dagen ten huize en onder directie van den kunstschilder A. J. Lamme gehouden zal worden. Men vindt daar fraaie werken der Hollandsche school, waaronder van A. Schelfhout, twee van B. C. Koekkoek, allerverdienstelijkste van P. M. Molijn en van Beveren, eene kapitale schilderij van S. van den Berg enz. Onder die der Duitsche school munt een strandgezicht bij Scheveningen door A. Achenbach uit. Vooral is deze kunstverzameling rijk in werken der Vlaamsche school, die door meesterstukken van F. de Braekeleer, F. Bossuet, Genisson, Hamman, Linnig, Robbe, Wauters, Willems en anderen waardiglijk wordt vertegenwoordigd; terwijl men hier ook een der schoonste voortbrengselen van het penseel van E. Slingsenijer aantreft, namelijk de meesterlijke voorstelling van het zinken van het Fransche schip *le Vengeur*, nadat zich de bemanning, in het zeegevecht met de Engelschen, op 1 juni 1794, tot het uiterste toe had verdedigd. Onder de werken der Fransche school vestigt de aandacht zich vooral op die van Coignard, Couder, Marc en Philippoteau. Ook uit de oude Hollandsche en Vlaamsche scholen worden verdienstelijke stukken hier aangetroffen, terwijl men onder de teekeningen en prenten insgelijks veel voortreffelijks vinden zal.

— Sedert de vorige opgave bedraagt het getal der door de cholera aangetastten te Leyden 18, en 13 aan die ziekte overledenen.

— Gisteren opende de hoogleeraar Domela Nieuwenhuis in het groot auditorium van het Athenaeum Illustre te Amsterdam zijne lessen met eene beschouwing van den hoogleeraar A. des Amortie van der Hoeven, als voorbeeld van kerkwelsprekendheid. In de eerste plaats wees hij het standpunt aan van waar zijne beschouwing moest uitgaan en herinnerde hoe van der Hoeven zelf in de voorrede van den eersten bundel zijner leerredenen gezegd heeft: dat de preek een levend woord moet zijn, en de prediker geen ongehoorde dingen, maar het bekende met ernst en kracht heeft te verkondigen, opdat aller blijdschap vervuld worde. 's Mans leerredenen moeten dan ook als verhandelingen niet met die van anderen vergeleken worden, met de vraag of het onderwerp wel van alle zijden is beschouwd en afgehandeld; maar als opstellen tot stichting van eene gemengde vergadering, uit hoofd en hart voorgedragen, overtreffen, volgens den redenaar, de zijne alle anderen. Het stichtelijke dat hem kenmerkte is niet alleen als hemelgave maar ook als vrucht van veelzijdige oefening te beschouwen, maar het gevoel voor het verhevene beheerschte hem geheel, zoodat hij zich daardoor bij de keuze van tekst en onderwerp liet besturen. Irenisch en praktisch bleef hij bij het behandelen van leerstellige onderwerpen en gaf daardoor geen aanleiding tot de verwarring van Godsdienst

met Godgeleerdheid. Daaraan is ook zijne eenvoudigheid in verdeling en uitwerking toe te schrijven, en dit is het kenmerkende van zijnen stijl, die statiger en krachtiger, maar minder fraai en sierlijk was dan die van van der Palm, beter voor den kansel geschikt als spreekstijl in de hoogste beteekenis van het woord, en niet boekenstijl. — De redenaar noemde de voordragt van van der Hoeven, als verheven, zelfs majestueus, eenig, en verweeg toch niet dat zijne gebaarmaking dikwerf voor den kansel te voortreffelijk was, waardoor het gevaar ontstond dat de aandacht te veel op den redenaar kon worden gevestigd. Treffend waren de vergelijkingen, in dit en andere opzichten tusschen van der Palm en van der Hoeven gemaakt. — Eindelijk werd op de warme en oprechte godsvrucht van van der Hoeven als de bron zijner welsprekendheid gewezen, en besloten met eene ernstige toespraak aan de studenten in de godgeleerdheid, om het voorbeeld van van der Hoeven te volgen en bij de beoefening der godgeleerdheid het kinderlijk geloof te bewaren, eigen aanleg te ontwikkelen, geen kopij van een ander te worden, de welsprekendheid meer in de schriften van Cicero en Quintilianus dan in handboeken te bestuderen, en den smaak door de beoefening der fraaie letteren te vormen. Dan, zeide hij, zou, bij het bestuderen van den rijkdom onzer vaderlandsche predikturen in het algemeen en van van der Hoeven's leerredenen in het bijzonder, het gemis van diens in handschrift nagelatene, maar volgens zijne begeerte vernietigde leerredenen niet worden gevoeld, naardien tijdgenoot en nakomeling zal oordeelen: „zijne letteren mogten verbrand worden, want zijn geest leeft in zijne leerlingen.”

— De nieuw benoemde commissaris des Konings in de provincie Noordholland, jonk. W. Boreel van Hogelanden, heeft bij circulaire van 1 oktober ter kennis van alle autoriteiten, collegien, ambtenaren en ingezetenen dier provincie gebracht dat hij dien dag de genoemde betrekking aanvaard heeft, en hunne voortdurende ondersteuning en medewerking ingeroepen, „opdat zijn bestuur over dat gewest, onder hooger en zegen, moge strekken ten nutte van Noordholland en van zijne ingezetenen.”

— De zaak van jhr. M. Salvador en S. Fongers is gisteren voor het Hof van Noordholland voortgezet. Nadat de aangeklaagden en nog eenige getuigen waren gehoord, heeft de advocaat-generaal zijne conclusie voorgedragen, strekkende dat het Hof het vonnis, *a quo*, zoude vernietigen, wat betreft de aanklagt van calumnieuze denunciatie, en de beklagden deswege vrijspreken, maar hen schuldig verklaren aan laster, en hen veroordeelen tot eene eenzame opsluiting van 15 dagen tot 3 maanden; eene geldboete van f 25 tot f 1000, en in de kosten en tot ontzetting van alle zulke regten, als aangewezen zijn in de wet van 6 juni 1854 voor een door het Hof te bepalen tijd. De heer A. de Pinto heeft daarop de verdediging der aangeklaagden voorgedragen en geconcludeerd tot vrijspraak. Heden zal de zaak verder behandeld worden.

— De commissie van het boekverkooperscollegie *Eendragt* te Utrecht, belast met de verloting van boeken, ten voordeele van de noodlijdenden door den watersnood, heeft bij den rijksbetsaalmeester aldaar reeds voorloopig eene som van f 4400 gestort.

— Uit het vroeger medegedeelde twaalfal heeft de kerkeraad der Ned. Hervormde gemeente te Amersfoort het volgende zestal predikanten gevormd: dd. B. Gwin, te Heemstede; J. G. van Rijn, te Harderwijk; A. J. Molenaar, te Scheveningen; N. H. de Graaf, te Apeldoorn; D. Gildemeester, te Elburg, en G. Barger, te Vreeland.

— Bij de aanbesteding welke 11. zaterdag ter provinciale griffie te Middelburg plaats had van het doen van eenige vernieuwingen en herstellingen aan het wester-commercie havenhoofd te Vlissingen, met de leverantie van alle daartoe benodigde bouwstoffen, is daarvan als minste inschrijver aannemer geworden de heer A. Rinders, te Breskens, voor f 7599.

— Op speciaal last van den procureur-generaal te 's Hertogenbosch, van 28 september laatstl., is door den officier der regtbank te Eindhoven eene vervolging ingesteld tegen den weleerw. heer A. van Moorsel, Rooms-Katholiek priester, en de heeren C. Schanspers en C. Herwegh, allen wonende te Eindhoven, de eerste als geleider en de twee overigen als processie-meesters van de Eindhovensche processie naar Meerveldhoven; laatstl. zaterdag zijn zij door den officier gedagvaard, om den 15 oktober eerstk. voor de burgerlijke kamer der regtbank te verschijnen, ter zake van zich te hebben schuldig gemaakt aan openbare godsdienstoefening op den publieken weg, onder de gemeente Gestel (te Blaarthem) en onder de gemeente Veldhoven (te Meerveldhoven) en wel op 15 september jl.

— Men schrijft uit Harlingen: Het huisgezin van negen personen, waarin de vader en vijf kinderen waren overleden, verloor later ook nog de moeder, zoodat er nu slechts twee kinderen, een van 10 jaren en een van 7 weken, overig zijn. Het eerst verspreide gerucht, alsof vergiftiging door koperen keukengereedschap oorzaak zou zijn, wordt thans algemeen tegengesproken, zoodat het wel degelijk de cholera is die zich hier voor het eerst vertoont.

— 11. zondag is de boerenbehuizing van J. T. Zijlstra te Zevenhuizen, provincie Groningen, en bewoond worden door K. Louwer, geheel afgebrand. De granen en veldvruchten zijn mede verbrand, doch de huismeubelen gered.

— Als eene bijzonderheid deelt men mede, dat door den jager Panneman te Veendam acht patrijzen in één schot zijn geschoten.

— De waterhoogte te Arnhem was den 2 dezer 1,31 el. De Rijnhoogte te Keulen was den 2 dezer 6 voet 11 duim Keulsch peil (6 voet 10 duim Rijnlandsch).

— De gewezen koningin der Franschen Maria Amelia is eergisteren met den Hertog en Hertogin van Montpensier en hunne vier kinderen uit Engeland te Ostende aangekomen.

— De zeeschilder Louis Meijer is door den Koning der Belgen benoemd tot ridder der Leopoldsorde.

— Men verneemt dat Zr. Ms. gezant te Rome, de graaf de Liedekerke Beaufort, dezer dagen aldaar aan de cholera is overleden.

— Zr. Ms. stoomschepen SOEMMING en GEDEH zijn den 10 juli 11. van Batavia te Hong Kong gearriveerd en hebben den 15 dito de reis naar Japan voortgezet.

